

“Эрэлчээнэ” 37 №-дээх Муниципальной бюджетнай оскуола иннинээби
үөрэхтээһин тэрилтэтэ Чэриктэй нэһилиэгэ

Тулалыыр эйгэни, айыл5аны билиһиннэри
Тема: “Айыл □ а-эрэллээх харыстааччылара”

(Билэр-көрөр дьо □ уру сайыннары уобалаһа)

Толордо: Иитээччи Румянцева Интерна Васильевна
Категория: СЗД

Тема: “Айылба эрэллээх харыстааччылар”

Сыала: Айылба харыстааччыларын “Экологтары” кытта билсии.

Айылбаа сылдыбы быраабылатын билэллэрин ситиһии

Соруга: Мастер араастарын арааралларын чиэтии.

Үрэх, күөл диэн өйдөбүллэри билиһиннэрии.

Айылбаны киртитии содулларын билии.

Туттуллар матырыйаал: экран, проектор, айылба мастера, сэбирдэхтэр, айылба хартыналар, быраабыла, бейсболка, былаат, мэтээл, магнитофон, мөбөөчүктэр, бөх биэдэрэтэ, бэрчээккэ, магниттар, магниттаах дуоска, А4, бөх.

Кири чааа:

- Үтүө күнүнэн оболоор! Мин аатым Интерна Васильевна «Эрэлчээнэ» оо саадыттан эһиэхэ ыалдытты уонна эһигини кытта оонньуу кэлиим. Чэ, эрэ бастаан билсиэххэин эрэ. Эн аатын ким диэний? (Билсии).

- Билигин бары миигин көрдүбүт уонна үтүгүннүбүт билигин мин эһиэхэ «Үтүлүк» туһунан остуоруйа кэпсиэим. (тарбах остуоруйата).

- Оболоор, сылга хас дьыл кэмэ баарый? Ханныктарый?(Оболор эппиэттэрэ)

- Билигин биһиэхэ ханнык дьыл кэмэй? (Оболор эппиэттэрэ)

- Ханнык дьыл кэмин саамай сөбүлүүгүт? (Оболор эппиэттэрэ). Онно тугу гынабыт? (Оболор эппиэттэрэ)

Онтон эһиги тыаба сылдыаргытын сөбүлүүгүт дуо? (Оболор эппиэттэрэ)

Сүрүн чааа:

- Тыаа туспа «Айылба харыстааччылар, ол эбэтэр атыннык “экологтар» диэн үлэһиттэр бааллар. Кинилэр айылбаны харыстааччылар буолаллар Тыаба сылдыар эмиэ туспа быраабылалардаах буолар эбит. (слайд).

-Миигин кытта тыаа барсыаххытын баарабыт дуо? Биһиги билигин «кырачаан айылба харыстааччыларын» көмөлөһөөччүлэрэ буолабыт. Онно биһиэхэ наада былааттар (былаат баайыта, бейсболка кэтэрдии, музыка тыаһыр).

-Чэ эрэ оболоор, биһиги ойуурга кэллибит. (Слайд)

-Үүнээйилэр, салгын, уу бары сибээстээхтэр. Айылба олохтоохторо, чыычаахтар, үүнээйилэр, кыылар, тынар тыннаахтар барыта ыраас салгынтан тутулуктаахтар. Онтон оболоор биһиги салгыны көрөбүт дуо? (Оболор эппиэттэрэ). Билигин мин эһиэхэ салгыны тыыттаран көрдөрүөм.(пакетка салгыны баһан көрдөрүү) бу пакеттар сыталлар ону ыламмыт салгыны баһабыт. (оболор көрдөрөллөр.)

-Биһиги дойдубутугар мастар араастара үүнэллэр. Мастар араастарын билэбит дуо? Бу ханнык маһый? (Оболор эппиэттэрэ). Көрүн эрэ бу сэбирдэх бөбө түспүт эбит дии. (харыйа, тиит, иннэлээхтэр. Хаты□, тэтин, сэбирдэхтээхтэр).

-Чэ эрэ оболоор, сэбирдэхтэри ыламмыт хайа маска уунэллэрин быһаарыаххайын эрэ. Бу магниттарынан мастарга арааран иилиэххэин (Оболор сөптөөх мастарга иилэллэр).

-Билигин күөллэр, үрэхтэр араастарын кытта билсиһиэххэин (слайд). Күөл төгүрүк быһыылаах буолар. Онтон үрэх уһун синньигэс сүүрүктээх буолар. -

-О□олоор миэхэ аптаах лиистээхпин ону эһиэхэ биэрэммин уруһуйдатыахпын ба□арабын. Халлаан күөх кыраасканан лиискэ уруһуйдуубут (чүмэчинэн сотуллубут А4 а□аарыгар уруһуйдатыы). Ким күөлү, ким үрэ□и уруһуйдаата. (Оболор эппиэттэрэ). Маладьыастаар.

(Слайд) -О□олоор, биһиги айыл□а□а сылдьан киртитиэ суохтаахпыт, бөхпүтүн хомуйа сылдьахтаахпыт. Уаай, көрүн эрэ оболоор уубут кытытыгар бөх бөбө ыспыттар дии. (бөх ыһыллыбыт ойуутун көрүү).

Биһиги айылба харыстааччыларын көмөлөбөөччүлэрэ буоларбыт быһыытынан бу бөбү хомуйан кэбиһэбит да? Хомуйуохпут иннинэ бэрчээккэ, мааска кэтэбит. Бөх кирдээх уонна куһа□ан сыты таһаарар. (ыһыллыбыт бө□ү хомуйуу). Билигин о□о саадпытыгар төннүөххэин.

Түмүк чааһа:

-Оболоор бу оонньууну сөбүлээтигит да? Тугу өйдөөн хааллыгыт? Ким улааттабына эколог буолуон бабарда? О□олоор, «экологтар» айыл□а□а сылдьыы быраабылаларын эһиэхэ а□алан хаалларбыттар ди. Өссө биирдэ

хатыльяххайын эрэ.(оолор эппиэтгэрэ) Маладыастар наһаа өйдөөбүккүт.
Биьиги маны билигин кинигэ оолорон таһаарыахпыт. (кинигэ онорон
табаары). Уонна бу кинигэни эһиги бөлөххүтүгэр бэлэхтиибин. Атын
табаарыстаргытыгар көрдөрөөрүн, кэпсээрин. Бүгүн эһиги кырачаан
«айылла эрэллээх харыстааччылар» буоллугут. (мэтээл кэтэрдий). Аныгыс
керсуеххэ дылы!

Заверено методистом: Слепцова В.А.

